

شرکت تولیدی مهران
صورت قیمت تمام شده کالای ساخته شده و کالای فروش رفته
برای سال منتهی به ۱۳xx/۱۲/۲۹

<u>ریال</u>	<u>ریال</u>	<u>ریال</u>	
- ۰ -			موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره
			اضافه می شود: هزینه های طی دوره
			مواد مستقیم:
		- ۰ -	موجودی مواد اول دوره
		<u>۱۶,۸۰۰,۰۰۰</u>	اضافه می شود: مواد خریداری شده طی دوره
		۱۶,۸۰۰,۰۰۰	مواد حاضر به مصرف
		<u>۱۰,۹۸۰,۰۰۰</u>	کسر می شود: موجود مواد پایان دوره
	۵,۸۲۰,۰۰۰		مواد مستقیم مصرف شده
	۱,۸۵۶,۵۰۰		کار مستقیم
	<u>۱,۱۰۹,۵۵۰</u>		سربار ساخت جذب شده
<u>۸۷۸۶۰۵۰</u>			جمع هزینه های تولید طی دوره
۸۷۸۶۰۵۰			قیمت تمام شده کالای در جریان ساخت طی دوره
- ۰ -			کسر می شود موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره
۸۷۸۶۰۵۰			قیمت تمام شده کالای ساخته شده طی دوره
- ۰ -			اضافه می شود: موجودی کالای ساخته شده اول دوره
۸۷۸۶۰۵۰			قیمت تمام شده کالای آماده برای فروش
- ۰ -			کسر می شود: موجودی کالای ساخته شده پایان دوره
۸,۷۸۶,۰۵۰			قیمت تمام شده کالای فروش رفته قبل از کسر یا اضافه جذب سربار
<u>۵۰۰,۵۵۰</u>			کسر می شود: اضافه جذب سربار
۸,۲۸۵,۵۰۰			قیمت تمام شده کالای فروش رفته طی دوره

تذکر:

- ۱- در مثال مربوط به شرکت تولیدی مهران موجودی کالای در جریان ساخت و موجودی کالای ساخته شده در ابتدا و پایان دوره مالی وجود ندارد. در واقع گزارش فوق مربوط به دوسفارش ۲۱ و ۲۲ می باشد.
- ۲- اضافه جذب سربار از بهای تمام شده کالای فروش رفته (قبل از تعدیل) کسر می گردد، تا بهای تمام شده واقعی کالای فروش رفته به دست آید.

الف) پرسش‌ها

- ۱- برای محاسبه بهای تمام شده محصول چند سیستم اصلی وجود دارد آنها را نام ببرید.
- ۲- آیا استفاده از یک سیستم هزینه‌یابی در اختیار حسابدار است؟ توضیح دهید.
- ۳- سیستم هزینه‌یابی سفارشات در چه شرایط و در کدام واحدهای تولیدی کاربرد دارد، ضمن شرح مطلب سه نمونه را نام ببرید.
- ۴- مشخصات یک کارت هزینه سفارش را شرح دهید.
- ۵- از کارت هزینه سفارش به چه منظور استفاده می‌شود؟
- ۶- سود یا زیان واحد تولیدی که در پایان دوره و یا در زمان‌های کوتاه تر محاسبه می‌شود. نشان‌دهنده چه نوع سود و زیانی است؟ شرح دهید.
- ۷- آیا سود یا زیان واحد تولیدی که در پایان دوره محاسبه شده سود یا زیان حاصل از تولید و فروش یک سفارش خاص را به صورت جداگانه نشان می‌دهد؟ شرح دهید.
- ۸- سود یا زیان حاصل از فروش یک واحد از هر سفارش به چه صورت محاسبه می‌شود؟ با ارائه یک مثال آن را شرح دهید.
- ۹- در کارت هزینه سفارش کدام یک از عوامل مربوط به یک سفارش درج می‌گردد؟ شرح دهید.
- ۱۰- روش‌های محاسبه بهای تمام شده در سیستم هزینه‌یابی سفارشات را نام ببرید.
- ۱۱- چه تفاوت‌هایی بین روش‌های محاسبه بهای تمام شده محصول وجود دارد؟ شرح دهید.
- ۱۲- در روش هزینه‌یابی واقعی عوامل هزینه شامل مواد، دستمزد و سربار با چه قیمتی به حساب‌ها منظور می‌شود؟
- ۱۳- در روش هزینه‌یابی نرمال عوامل هزینه به چه قیمتی در حساب‌ها منظور می‌شوند؟
- ۱۴- در روش هزینه‌یابی استاندارد، عوامل هزینه به چه قیمتی به حساب‌ها منظور می‌شوند؟
- ۱۵- در روش‌های هزینه‌یابی عوامل هزینه به کدام حساب، بدهکار و به کدام حساب بستانکار می‌شود؟ توضیح دهید.
- ۱۶- سه سند و مدرک لازم در هزینه‌یابی سفارشات را نام ببرید.
- ۱۷- استفاده از هزینه‌های واقعی سربار کارخانه در ماه‌های مختلف چه اشکالی در محاسبه بهای تمام شده محصول بوجود می‌آورد؟ توضیح دهید.
- ۱۸- زمان صدور مواد مستقیم و غیرمستقیم به تولید، کدام حساب‌ها، بدهکار می‌شوند؟
- ۱۹- در پایان دوره مالی حساب‌های بهای تمام شده کالای فروش رفته و فروش با کدام حساب بسته می‌شوند؟ توضیح دهید.
- ۲۰- کسریا اضافه جذب سربار از مقایسه کدام گروه از هزینه‌ها بدست می‌آید؟
- ۲۱- اگر مشخصات دوایر تولیدی از هر نظر یکسان باشد، به نظر شما باید برای این قبیل دوایر یک نرخ جذب سربار مشترک محاسبه شود یا برای هر دایره تولیدی نرخ جذب سربار جداگانه محاسبه شود؟ شرح دهید.
- ۲۲- اگر دوایر تولید دارای مشخصات یکسان نباشند محاسبه نرخ جذب سربار مشترک برای این قبیل دوایر چه اشکالاتی را به همراه خواهد داشت؟ شرح دهید.

ب) پرسش‌های چهارگزینه‌ای

۱- کدام یک از عوامل تشکیل دهنده بهای تمام شده در روش هزینه‌یابی نرمال براساس مبلغ واقعی به حساب‌ها منظور می‌شود؟

- الف) مواد اولیه، سربار ساخت
ب) مواد اولیه، دستمزد مستقیم
ج) فقط مواد اولیه
د) فقط دستمزد مستقیم

۲- سربار جذب شده هر سفارش چه موقع محاسبه می‌شود؟

- الف) در ابتدای دوره مالی
ب) در پایان دوره مالی
ج) پس از تکمیل سفارش
د) زمان فروش سفارش

۳- به ازای مواد مستقیم صادره به تولید برای ساخت سفارشات کدام حساب بدهکار می‌شود؟

- الف) حساب موجودی کالای ساخته شده
ب) حساب کنترل سربار ساخت
ج) حساب هزینه‌های واقعی انجام شده
د) حساب کنترل سفارشات در جریان ساخت

۴- کسر یا اضافه جذب سربار از اختلاف کدامیک از موارد زیر به دست می‌آید؟

- الف) هزینه‌های واقعی انجام شده و سربار ساخت پیش بینی شده
ب) هزینه‌های واقعی انجام شده یا سربار ساخت جذب شده
ج) سربار ساخت پیش بینی شده و سربار ساخت جذب شده
د) سربار ساخت واقعی با نرخ جذب سربار

۵- در سیستم هزینه‌یابی سفارشات با استفاده از روش هزینه‌یابی نرمال، مواد غیرمستقیم خریداری شده به کدام یک از این حساب‌ها، بدهکاری می‌شود؟

- الف) حساب کنترل سربار ساخت
ب) حساب کنترل کالای در جریان ساخت
ج) حساب کنترل موجودی مواد
د) سربار ساخت جذب شده

۶- فوق‌العاده دستمزد اضافه کاری کارگران به کدام یک از دلایل زیر می‌تواند به حساب سفارش خاص منظور شود؟

- الف) عقب ماندگی تولید به علت قطع جریان برق
ب) تقاضای سفارش دهنده مبنی بر تحویل زودتر سفارش
ج) افزایش میزان تولید
د) عدم برنامه ریزی صحیح تولید از سوی مدیران

۷- شرکت تولیدی گرگی بهای تمام شده محصول را براساس سیستم سفارشات و با استفاده از روش هزینه‌یابی نرمال محاسبه می‌نماید. محصولات در دودایره الف وب تولید می‌شوند و نرخ جذب سربار دایره تولیدی الف معادل ۵۰٪ دستمزد مستقیم و برای دایره تولیدی ب ۱۵۰٪ دستمزد مستقیم می‌باشد. یک سفارش با شماره (۵۱) در دوره مالی جاری شروع و در همین دوره تکمیل شده است. هزینه‌های انجام شده برای تکمیل این سفارش به قرار صفحه بعد است:

		<u>دایره تولیدی الف</u>	<u>دایره تولیدی ب</u>
ریال ۳۰,۰۰۰	ریال ۷۵,۰۰۰	مواد اولیه	
ریال ۱۲,۰۰۰	؟	کارمستقیم	
؟	ریال ۱۸,۰۰۰	سربار ساخت	

بهای تمام شده سفارش (۵۱) چند ریال است؟

ریال ۱۶۲,۰۰۰	ریال ۱۷۷,۰۰۰	ب) (ب) ۱۷۷,۰۰۰ ریال	ج) (ج) ۲۰۴,۰۰۰ ریال	د) (د) ۱۸۹,۰۰۰ ریال
--------------	--------------	---------------------	---------------------	---------------------

اطلاعات بدست آمده از دفاتر شرکت سهامی نامجو در سال مالی جاری به قرار زیر است

<u>اول دوره</u>	<u>پایان دوره</u>	
ریال ۱۹۰,۰۰۰	ریال ۱۵۰,۰۰۰	موجودی مواد اولیه
ریال ۱۲۰,۰۰۰	ریال ۸۵,۰۰۰	موجودی کالای در جریان ساخت
ریال ۲۶۵,۰۰۰	ریال ۲۱۰,۰۰۰	موجودی کالای ساخته شده
		سایر اطلاعات به قرار زیر است
	ریال ۴۱۰,۰۰۰	خرید مواد اولیه
	ریال ۳۵۰,۰۰۰	دستمزد مستقیم

نرخ ساعتی دستمزد ۲۵ ریال است

نرخ جذب سربار در هر ساعت ۸ ریال محاسبه شده است.

باتوجه به اطلاعات فوق به سؤالات ۹ و ۱۰ پاسخ صحیح را انتخاب کنید.

۸- بهای اولیه محصولات ساخته شده چه مبلغ است؟

الف) (الف) ۷۲۰,۰۰۰ ریال	ب) (ب) ۳۷۰,۰۰۰ ریال	ج) (ج) ۸۰۰,۰۰۰ ریال	د) (د) ۴۵۰,۰۰۰ ریال
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------------

۹- هزینه تبدیل محصولات ساخته شده چه مبلغ است؟

الف) (الف) ۵۲۲,۰۰۰ ریال	ب) (ب) ۵۶۲,۰۰۰ ریال	ج) (ج) ۴۶۲,۰۰۰ ریال	د) (د) ۳۵۰,۰۰۰ ریال
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------------

۱۰- بهای تمام شده کالای ساخته شده چه مبلغ است؟

الف) (الف) ۸۷۷,۰۰۰ ریال	ب) (ب) ۹۴۷,۰۰۰ ریال	ج) (ج) ۹۱۲,۰۰۰ ریال	د) (د) ۱,۰۰۲,۰۰۰ ریال
-------------------------	---------------------	---------------------	-----------------------

اطلاعات بدست آمده از دفاتر کارخانه آزمایش در پایان دوره مالی به صورت زیر است.

<u>اول دوره</u>	<u>پایان دوره</u>	
ریال ۴۲۰,۰۰۰	ریال ۴۸۰,۰۰۰	موجودی مواد اولیه
ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۷۰۰,۰۰۰	موجودی کالای در جریان ساخت
ریال ۹۵۰,۰۰۰	ریال ۶۵۰,۰۰۰	موجودی کالای ساخته شده
	۵۵۰,۰۰۰	دستمزد مستقیم
	۲۵۰,۰۰۰	سربار ساخت جذب شده
	۲,۷۰۰,۰۰۰	بهای تمام شده کالای ساخته شده

با استفاده از اطلاعات فوق در سؤالات ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ پاسخ صحیح را انتخاب کنید.

۱۱- مواد مصرفی طی دوره چه مبلغ است؟

الف) ۱,۳۰۰,۰۰۰ ریال (ب) ۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال

ج) ۲,۹۰۰,۰۰۰ ریال (د) ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال

۱۲- بهای مواد خریداری شده چه مبلغ است؟

الف) ۲,۴۶۰,۰۰۰ ریال (ب) ۱,۳۶۰,۰۰۰ ریال

ج) ۲,۱۶۰,۰۰۰ ریال (د) ۲,۹۶۰,۰۰۰ ریال

۱۳- بهای تمام شده کالای فروش رفته چه مبلغ است؟

الف) ۳,۸۰۰,۰۰۰ ریال (ب) ۳,۲۰۰,۰۰۰ ریال

ج) ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال (د) ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال

۱۴- دستمزد غیرمستقیم جزء کدام یک از موارد زیر است و در چه گروهی طبقه بندی می شود؟

الف) هزینه های دوره (ب) بهای اولیه (ج) هزینه های سربار (د) هزینه تبدیل

۱۵- کارخانه تولیدی اروند اطلاعات زیر را که مربوط به دوره مالی جاری است در پایان دوره اعلام نموده است.

در این کارخانه دوسفارش با شماره های ۱۰ و ۱۱ در جریان ساخت است که اطلاعات مربوط به آنها عبارت است از:

سفارش شماره ۱۰	سفارش شماره ۱۱
مواد اولیه	۲۰,۰۰۰ ریال
کارمستقیم	۱۴,۰۰۰ ریال
نرخ جذب سربار	۵۰٪ دستمزد

در پایان دوره مالی پس از مشخص شدن هزینه های واقعی سربار، سربار ساخت سفارش شماره (۱۰) مبلغ ۸,۰۰۰

ریال و سربار ساخت سفارش (۱۱) مبلغ ۵,۰۰۰ ریال می باشد. اگر سفارش شماره (۱۰) در پایان دوره مالی تکمیل

شده باشد. مانده حساب موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره براساس روش هزینه یابی نرمال کدام است؟

الف) ۹۵,۰۰۰ ریال (ب) ۹۳,۰۰۰ ریال (ج) ۵۱,۰۰۰ ریال (د) ۵۴,۰۰۰ ریال

ج) مسائل

۱-۶- شرکت سهامی کارتن ایران از سیستم هزینه یابی سفارش استفاده می نماید. اطلاعات مربوط به دوره مالی

جاری از دفاتر شرکت استخراج شده است.

اول دوره	پایان دوره
موجودی مواد مستقیم	۱,۲۵۰,۰۰۰ ریال
موجودی سفارشات در جریان ساخت	۱,۴۶۰,۰۰۰ ریال
موجودی کالای ساخته شده	۱,۳۰۰,۰۰۰ ریال
خرید مواد طی دوره	۲,۱۰۰,۰۰۰ ریال
	۳,۱۸۰,۰۰۰ ریال